

Beslissing van de Reclame Code Commissie

In de zaak van : Stichting Wakker Dier, gevestigd te Amsterdam, klager,
tegen : FrieslandCampina (ook handelend onder de naam Campina), gevestigd te
Amersfoort, adverteerder.

De procedure

Klager (hierna: Wakker Dier) heeft op 27 februari 2025 door middel van het online klachtenformulier bezwaar gemaakt tegen de hierna te noemen reclame-uiting.

Adverteerder (hierna: FrieslandCampina of Campina) heeft verweer gevoerd bij e-mail van 11 april 2025.

De Reclame Code Commissie (hierna: de Commissie) heeft de klacht behandeld tijdens de zitting van 12 juni 2025. Het standpunt van Wakker Dier is toegelicht door [REDACTED] Het standpunt van FrieslandCampina is toegelicht door [REDACTED]

De bestreden reclame-uiting

Het betreft verpakkingen van verschillende smaken van het vla-product "Campina Zacht en Luchtig". Op de achterzijde van iedere verpakking staat, voor zover voor de klacht relevant, de volgende tekst:

"Kruidenrijk gras zorgt voor meer biodiversiteit en dus een gezondere natuur. Daarom zet Campina zich samen met 200 boeren in om kruidenrijk grasland uit te breiden en verdubbelen we de hoeveelheid van 600 naar 1200 hectare in 2024."

De bij de klacht overgelegde afdruk van deze uiting is in kopie bij deze uitspraak gevoegd.

Samenvatting van de klacht

Volgens Wakker Dier is de milieuclaim "Kruidenrijk gras zorgt voor meer biodiversiteit en dus een gezondere natuur. Daarom zet Campina zich samen met 200 boeren in om kruidenrijk grasland uit te breiden en verdubbelen we de hoeveelheid van 600 naar 1200 hectare in 2024" in strijd met de Nederlandse Reclame Code (NRC) en de Code voor Duurzaamheidsreclame (CDR). Wakker Dier heeft ter onderbouwing van haar klacht diverse bronnen overgelegd. De klachtonderdelen worden als volgt samengevat.

Ad a Geen daadwerkelijke verdubbeling kruidenrijk grasland

De zuivelsector heeft een onevenredig grote impact op het klimaat, het milieu en het verlies van biodiversiteit. FrieslandCampina, waarvan Campina onderdeel is, is als grootste zuivelcoöperatie hoofdeverantwoordelijk voor het optreden van verlies van biodiversiteit.

Op de verpakkingen stelt Campina zich "samen met 200 boeren" in te zetten om kruidenrijk grasland "te verdubbelen van 600 naar 1200 hectare". Dit lijkt een grote stap, maar Campina maakt niet duidelijk hoe die 200 boeren zich verhouden tot het totaal aantal ledenmelkbedrijven van FrieslandCampina. En evenmin hoe een vergroting van 600 naar 1200 hectare zich verhoudt tot

het totale areaal aan grasland, respectievelijk kruidenrijk grasland dat deze bedrijven in beheer hebben. De verdubbeling is slechts gebaseerd op een zeer kleine uitsnede van het ledenbestand (200 boeren), terwijl bij de nietsvermoedende consument de indruk wordt gewekt dat het areaal kruidenrijk grasland waar de melk voor dit product vandaan komt, in een jaar tijd wordt verdubbeld. Er is geen sprake van de geclaimde "verdubbeling" van kruidenrijk grasland. Als gekeken wordt naar het grasland waarvan de gebruikte melk afkomstig is, dan gaat het in werkelijkheid slechts om een toename van 0,1%. Klager licht de berekening van dit percentage als volgt toe.

Jaarlijks produceren de 9.417 melkveehouders van FrieslandCampina 9,4 miljard kilogram melk. Momenteel zijn er 800 melkveebedrijven die On the Way to PlanetProof-melk produceren voor FrieslandCampina. Op de bestreden verpakking van het product 'Zacht en Luchtig' staat geen On the Way to PlanetProof-keurmerk. Daarmee is de melk van dit product niet afkomstig van de On the Way to PlanetProof-melkstroom, maar van de 8.617 andere melkveehouders die aan FrieslandCampina leveren. Campina stelt op haar website dat FrieslandCampina boeren gemiddeld 3 hectare kruidenrijk grasland hebben en dat voor de melk die in Campina producten wordt gebruikt, ongeveer 200 boeren nodig zijn. Nergens onderbouwt Campina waarop zij baseert dat haar boeren gemiddeld 3 hectare kruidenrijk grasland hebben. Volgens onderzoek van Wageningen Universiteit en Researchcentrum (WUR) bezat in 2022 een gemiddeld melkveebedrijf 62,1 hectare landbouwgrond, waarvan 51,4 hectare grasland. Een deel van dit grasland kan kruidenrijk grasland zijn. Gezamenlijk beheren de 8.617 niet-PlanetProof-boeren 535.116 hectare landbouwgrond (8.617 boeren x 62,1 hectare). Hiervan was volgens Campina, uitgaande van de 8.617 boeren en 3 hectare kruidenrijk grasland, 25.851 hectare kruidenrijk grasland, oftewel 4,8% van hun landbouwgrond. Campina heeft het kruidenrijk grasland vervolgens uitgebreid met 600 hectare, waarna de melkveehouders 26.451 hectare kruidenrijk grasland hadden (25.851 + 600). Dit komt overeen met 4,9% van hun landbouwgrond. Waar in de claim op de verpakking wordt gesproken om een "verdubbeling", gaat het in werkelijkheid dus om een uitbreiding van slechts 0,1% van het kruidenrijk grasland. Daarmee is de claim waarin wordt geïmpliceerd dat de hoeveelheid kruidenrijk grasland is "verdubbeld" onjuist en misleidend.

Een toename van kruidenrijk grasland die in werkelijkheid marginaal is (van 4,9% naar 5,0%), wordt door Campina gepresenteerd als een significante verbetering voor de biodiversiteit ("verdubbeling"). Wakker Dier stelt dat kleine maatregelen op het gebied van biodiversiteit onvoldoende zijn om brede natuurclaims te rechtvaardigen. Zij wijst hierbij op de eerdere uitspraak van de Reclame Code Commissie in dossier 2022/00329.

Daarnaast is het Wakker Dier een raadsel waarom Campina een groep van 200 boeren heeft uitgezonderd. De claim dat het kruidenrijk grasland is verdubbeld is enkel te rechtvaardigen wanneer het product 'Zacht en Luchtig' alleen met melk wordt gemaakt die afkomstig is van deze 200 boeren. Nergens blijkt dat dit het geval is, en om praktische redenen ligt dit ook niet voor de hand.

Daar komt bij dat Campina op haar oude "Zacht en Luchtig" verpakking ook al claimde dat zij de hoeveelheid kruidenrijk grasland had verdubbeld van 600 naar 1200 hectare. Hetzelfde claimt zij op de nieuwe verpakking, zij het nu als iets waarvoor zij zich "inzet". Los van het feit dat de hoeveelheid kruidenrijk grasland hooguit zou zijn verdubbeld voor een willekeurige groep van 200 boeren, kunnen onmogelijk de claims op de oude en de nieuwe verpakking juist zijn.

Ad b Type kruidenrijk grasland met weinig toegevoegde waarde

Campina communiceert niet om wat voor kruidenrijk grasland het gaat. Naar alle waarschijnlijkheid voegt zij op haar land een variant van kruidenrijk grasland toe met weinig waarde voor de

Nederlandse biodiversiteit. Daarmee is de claim "Kruidenrijk gras zorgt voor meer biodiversiteit en dus een gezondere natuur" misleidend. Wetenschappelijk onderzoek van onder andere het Louis Bolk Instituut en WUR toont aan dat het type kruidenrijk grasland waar Campina hoogstwaarschijnlijk naar verwijst, namelijk productief kruidenrijk grasland (PKG), qua insectensamenstelling vrijwel overeenkomt met regulier grasland en dat vanuit biodiversiteitsperspectief het behoud en uitbreiding van het areaal extensief kruidenrijk grasland (EKG) essentieel is. PKG vormt een aanvulling hierop, maar biedt geen vervanging van de biodiversiteitswaarde van EKG. Daarnaast is PKG, net als blijvend grasland, ongeschikt als broedhabitat voor graslandbroeders. EKG mag niet worden bemest en gezien de lagere economische opbrengst is het zeer waarschijnlijk dat een belangrijk deel van de uitbreiding kruidenrijk grasland van Campina PKG betreft.

Samenvatting van het verweer

Bij de beoordeling van de klacht moet worden uitgegaan van de claim op de huidige verpakking, namelijk "Kruidenrijk grasland zorgt voor meer biodiversiteit en dus een gezondere natuur. Daarom zet Campina zich samen met 200 boeren in om kruidenrijk grasland uit te breiden en verdubbelen we de hoeveelheid van 600 naar 1200 hectare in 2024." Klager verwijst in haar klacht naar een soortgelijke claim over kruidenrijk grasland op een eerdere verpakking van 'Campina Zacht en Luchtig'. Dit betreft een oude verpakking die al geruime tijd niet meer verkrijgbaar is en de daarop gebruikte claim wordt al bijna een jaar niet meer gemaakt. De oude verpakking is daarom niet relevant.

Ad a

Op het gebied van natuur werkt FrieslandCampina samen met haar leden-melkveehouders aan drie speerpunten: het verminderen van stikstofverliezen, het verbeteren van de basiskwaliteit van de natuur en het beschermen van kwetsbare natuur op het boerenland. Onder het tweede punt zijn verschillende initiatieven genomen, waaronder het initiatief om samen met 200 leden-melkveehouders het oppervlak kruidenrijk grasland van 600 naar 1200 hectare te vergroten.

Uit de vaste lijn in de uitspraken van de Reclame Code Commissie volgt dat het een onderneming vrij staat om in reclame haar activiteiten op het gebied van duurzaamheid onder de aandacht van de consument te brengen. Dat de zuivelindustrie een negatieve impact heeft op het milieu, maakt de uiting niet alleen daarom al ontoelaatbaar. FrieslandCampina verwijst hierbij naar dossier 2023/00208. Bovendien suggereert de uiting niet dat het project alle negatieve gevolgen zou compenseren. Er wordt juist zeer specifiek omschreven wat het project inhoudt.

De bestreden claim op de 'Campina Zacht en Luchtig' verpakking voldoet aan de vereisten die voortkomen uit de CDR. De gemiddelde consument zal de uiting zo opvatten dat kruidenrijk gras voor meer biodiversiteit zorgt en dus een gezondere natuur. Ook wordt bij de consument de verwachting gewekt dat bij 200 leden-melkveehouders de oppervlakte kruidenrijk grasland in 2024 is verdubbeld in samenwerking met Campina. Op deze manier zet Campina een stapje richting meer biodiversiteit. De consument kan precies lezen dat 'verdubbeld' hier inhoudt dat het eerst 600 hectare was en nu 1200 hectare. De claim is zeer specifiek en Campina claimt geen vaag, groter of meeromvattend resultaat dan een verdubbeling van 600 naar 1200 hectare bij 200 melkveehouders in 2024. Er wordt niet gesteld of gesuggereerd dat dit project de negatieve milieugevolgen van de zuivelproductie door Campina opheft.

Volgens Wakker Dier wekt de uiting de indruk dat een verdubbeling van het totale areaal kruidenrijk gras onder alle leden-melkveehouders wordt gerealiseerd en zou Campina stellen dat zij met

dit project significant bijdraagt aan het verbeteren van de biodiversiteit. Dit is niet hoe de gemiddelde consument de uiting zal opvatten. Er wordt nergens gesteld dat het gaat om een totale verdubbeling, maar juist dat het gaat om een verdubbeling van de oppervlakte kruidenrijk grasland van 600 naar 1200 hectare bij 200 melkveehouders in 2024. Daar komt bij dat de berekening van Wakker Dier is gemaakt op basis van aannames. Zo kunnen bijvoorbeeld ook On the Way to PlanetProof leden-melkveehouders deelnemen aan het kruidenrijk grasproject voor het gedeelte kruidenrijk gras dat additioneel is, dus naast de eis die hiervoor binnen het On the Way to PlanetProof-programma is gesteld. De berekening is overigens niet relevant, aangezien nergens wordt gesteld of gesuggereerd dat alle (of een groot deel van de) negatieve gevolgen van zuivel teniet worden gedaan door het verdubbelen van het kruidenrijk grasland.

Ad b

Dat kruidenrijk grasland voor meer biodiversiteit en dus een gezondere natuur zorgt is evident en overigens ook niet door Wakker Dier betwist. Door meer diversiteit aan kruiden en grassen ontstaat er een rijker bodemleven waar insecten op af komen, die vervolgens weer dieren zoals vogels aantrekken. Ook verbetert het rijkere bodemleven de bodemgezondheid, waardoor het grasland beter om kan gaan met extremere weersomstandigheden, zoals neerslag en aanhoudende droogte. De deelnemende melkveehouders hebben middels het project productief kruidenrijk grasland toegevoegd op hun boerenerf. Extensief kruidenrijk grasland is weliswaar nog een stapje beter voor de biodiversiteit ten opzichte van productief kruidenrijk grasland, maar uit het door Wakker Dier overgelegde onderzoek van het Louis Bolk Instituut en WUR blijkt duidelijk dat ook productief kruidenrijk grasland voor meer biodiversiteit zorgt ten opzichte van blijvend grasland.

De mondelinge behandeling

Partijen hebben hun standpunten nader toegelicht aan de hand van een pleitnota en vragen van de Commissie beantwoord. In het navolgende wordt voor zover nodig ingegaan op hetgeen ter zitting aan de orde is gekomen.

Het oordeel van de Commissie

1. De Commissie vat de klacht aldus op dat de claim "Kruidenrijk gras zorgt voor meer biodiversiteit en dus een gezondere natuur. Daarom zet Campina zich samen met 200 boeren in om kruidenrijk grasland uit te breiden en verdubbelen we de hoeveelheid van 600 naar 1200 hectare in 2024" misleidend is, omdat (Ad a) daarmee de indruk wordt gewekt dat het areaal kruidenrijk grasland van de boeren die melk leveren voor het product 'Zacht en Luchtig' is verdubbeld, terwijl in werkelijkheid slechts sprake is van een toename van 0,1% ten opzichte van het totale graslandareaal van de betrokken melkveehouders. Daarnaast is de claim volgens Wakker Dier misleidend omdat (Ad b) het type kruidenrijk gras dat Campina gebruikt, weinig bijdraagt aan de biodiversiteit.

Ad a

2. Niet in het geschil is dat de bestreden reclame-uiting een duurzaamheidsclaim, meer specifiek een milieuclaim, betreft als bedoeld in artikel 1 CDR. Hoewel de zuivelindustrie, waar Campina deel van uitmaakt, over het algemeen een negatieve impact heeft op het milieu, staat het Campina in beginsel vrij om in reclame-uitingen haar activiteiten op het gebied van duurzaamheid onder de aandacht van de consument te brengen. Daarbij geldt echter wel dat zij de bepalingen uit

de CDR in acht moet nemen. Volgens artikel 3.1 CDR moet een duurzaamheidsclaim, om misleiding te voorkomen, op duidelijke, specifieke, juiste en ondubbelzinnige wijze worden gepresenteerd. Dit betekent dat voor de gemiddelde consument direct duidelijk moet zijn waar de duurzaamheidsclaim betrekking op heeft en wat de claim betekent. Naar het oordeel van de Commissie voldoet de bestreden uiting niet aan deze vereisten. Zij licht dit als volgt toe.

3. Gebleken is dat 200 boeren deelnemen aan het project van FrieslandCampina en dat zij melk ontvangt van ruim 9000 melkveehouders. De gemiddelde consument zal doorgaans niet op de hoogte zijn van het aantal melkveehouders dat aan FrieslandCampina levert, of van de omvang van hun (kruidenrijk) grasland. Tegen deze achtergrond geeft de vermelding van een “verdubbeling” van 600 naar 1200 hectare kruidenrijk grasland, zonder verdere context, een vertekend beeld. Omdat noch op de verpakking, noch via een duidelijke verwijzing naar de website, toelichting wordt gegeven over de aard en omvang van het project afgezet tegen het totale aantal melkveehouders dat niet deelneemt aan het project, is de gemiddelde consument onvoldoende in staat de uiting in het juiste perspectief te plaatsen. De consument kan daardoor niet weten dat het milieuvoordeel relatief zeer beperkt is. Dit kan leiden tot een onjuiste voorstelling van de duurzaamheidsaspecten van het aangeprezen product, waardoor de consument ertoe kan worden gebracht een besluit over een transactie te nemen dat hij of zij anders niet had genomen. De Commissie oordeelt daarom dat de bestreden reclame-uiting in strijd is met artikel 3.1 CDR.

4. Ter zitting heeft Campina aangegeven dat zij inmiddels proactief een wijziging van de ‘Campina Zacht en Luchtig’ verpakking in gang heeft gezet. De verpakkingen waartegen de klacht is gericht worden uitgefaseerd en de nieuwe verpakking stroomt begin juni 2025 in. De Commissie ziet in deze mededeling aanleiding om haar aanbeveling te doen voor zover nog nodig.

Ad b

5. Wakker Dier stelt dat de specifieke variant ‘productief kruidenrijk gras’ die door Campina wordt gebruikt, weinig toevoegt aan de biodiversiteit. Dat er betere alternatieven bestaan dan het type kruidenrijk grasland dat Campina gebruikt, zoals extensief kruidenrijk grasland, doet echter niet af aan de juistheid van de claim. Vaststaat immers dat het kruidenrijk gras dat in de uiting wordt bedoeld een alternatief vormt voor blijvend grasland en dat het, in het bijzonder in extensieve vorm, de biodiversiteit versterkt. Dit klachtenonderdeel kan dan ook niet slagen.

6. Op grond van het bovenstaande wordt als volgt beslist.

De beslissing

De Commissie acht op grond van hetgeen is overwogen onder Ad a de reclame-uiting in strijd met artikel 3.1 CDR. Zij beveelt adverteerder, voor zover nog nodig, aan om niet meer op een dergelijke wijze reclame te maken. Voor het overige wordt de klacht afgewezen.

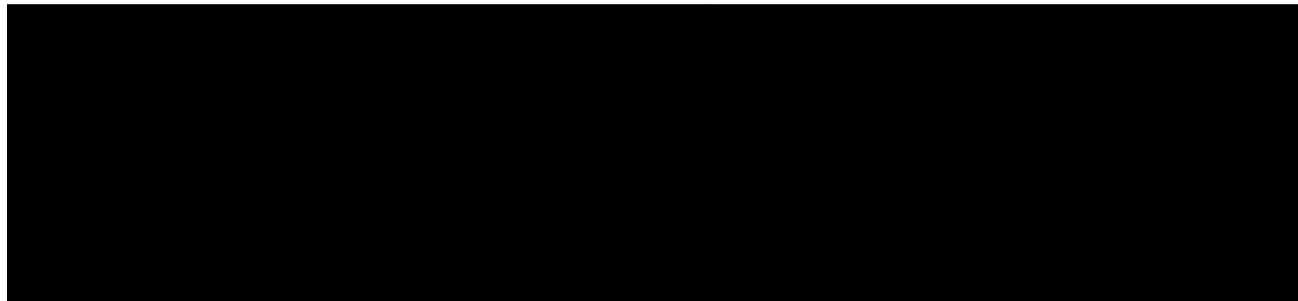
Partijen hebben, voor zover zij in het ongelijk zijn gesteld, de mogelijkheid tegen deze uitspraak beroep aan te tekenen bij het College van Beroep, onder gelijktijdige storting van het voor de behandeling van het beroep verschuldigde bedrag. Het beroepschrift dient binnen 14 dagen na dagtekening van deze uitspraak in het bezit te zijn van het College van Beroep, waarvan het secretariaat gevestigd is te Amsterdam. Het postadres van het secretariaat is: postbus 75684, 1070 AR Amsterdam. Ook kan het beroepschrift binnen deze termijn per e-mail worden verzonden aan klacht@reclamecode.nl.

Dossier 2025/00140

De voorzitter

De secretaris

Amsterdam, 15 juli 2025

